

Politiikkasuositus

Uusi työpaikka 100 000 ihmiselle yhteiskunnallisten yritysten voimalla

Yhteiskunnalliset yritykset luovat laajoja myönteisiä vaikutuksia yhteiskuntaan sekä kehittävät ja levittävät sosiaalisia ja ekologisia innovaatioita. Ehdotamme neljää politiikkatavoitetta ja -toimea, joilla vauhditetaan yhteiskunnallisten yritysten kykyä luoda uusi työpaikka 100 000 ihmiselle, erityisesti osatyökykyisille ja muille tukea tarvitseville tekijöille. Keinot ovat jo olemassa, eivätkä vaadi julkista lisärahoitusta nykytasoon verrattuna, vain järkevöittämistä ja uudelleen kohdentamista.

SUOSITUS 1

Julkinen sektori ottaa hankintojen avulla aktiivisen roolin työllisyyden ja positiivisten yhteiskunnallisten, sosiaalisten ja ekologisten vaikutusten edistämisessä.

Julkisia hankintoja tulee kehittää niin, että ne edistävät positiivisten vaikutusten markkinan syntyä Suomeen. Tämä toteutetaan lisäämällä vaikuttavuusperusteisia hankintoja määrätietoisesti, ottamalla hankinnoissa käyttöön yhteiskunnallisen hyödyn mittaristoja kuten SROI sekä tuottamalla tietoa syntyneistä vaikutuksista ja työpaikoista.

SUOSITUS 2

Työhön integroivat yhteiskunnalliset yritykset nähdään vaihtoehtona työttömyydelle.

Turvataan työhön integroivien yhteiskunnallisten yritysten toimintaedellytykset pitkäjänteisen, vaikuttavuusperusteisen rahoitusmallin avulla. Työllisyyspolitiikassa suunnataan resursseja monipuolista, valmentavaa tukea tarjoaville organisaatioille, jotka sekä vähentävät työttömyydestä yhteiskunnalle koituvia sosiaali- ja terveystaloudellisia kustannuksia että kasvattavat positiivisia hyvinvointivaikutuksia.

SUOSITUS 3

Työn vastaanottamisesta tai tekemisestä ei rangaista.

Osana sosiaaliturvan uudistamista puretaan työn vastaanottamiseen liittyviä kannustinloukkuja vähentämällä työnhakijan riskiä menettää etuuksia tai niiden maksatusten viivästymistä. Lisäksi helpotetaan esimerkiksi ulosotossa olevien velkaantuneiden asemaa työn vastaanottamisen näkökulmasta.

SUOSITUS 4

Alkuvaiheen ja kasvuun tähtäävän rahoituksen saatavuutta yhteiskunnalliselle yritykselle parannetaan merkittävästi.

Eri rahoitusinstrumentteja muutetaan työllistävien sosiaalisten innovaatioiden kehittämistä tukevaan suuntaan pilotoimalla hakua, jonka myöntökriteereissä painotetaan suoraan yhteiskuntaan tuotettuja positiivisia sosiaalisia ja ekologisia vaikutuksia. Tavoitteena on, että aikaisempaa suurempi osa myönnetystä rahoituksesta kohdentuu positiivisia sosiaalisia ja ekologisia vaikutuksia yhteiskuntaan tuottaville yhteisöille.

Yhteiskunnalliset yritykset myönteisen muutoksen vetureina

Yhteiskunnallinen yritys ei ole erillinen yritysmuoto, vaan tapa harjoittaa yhteiskunnallisesti vaikuttavaa liiketoimintaa. Yhteiskunnalliset yritykset rakentavat uusia ratkaisuja yhteiskunnan kannalta kriittisille toimialoille sekä palveluja sinne, minne julkisen sektori tai perinteiset yritykset eivät yllä.

Yhteiskunnallisia yrityksiä ei tarvitse kohdella eri tavalla kuin muitakaan yrityksiä, eivätkä eri tukikriteerit saa olla syrjiviä. Sen sijaan yhteiskunnan tulee ohjata ja kannustaa positiivisia vaikutuksia synnyttävään toimintaan. Edellä esitetyt tavoitteet ja toimet yhdessä toteutettuna antavat kaikenlaisille yrityksille mahdollisuuden harjoittaa vaikuttavuusperusteista liiketoimintaa, kehittää uusia palveluja ja innovaatioita – ja näyttää, että työllisyys on aina työttömyyttä kannattavampaa, niin yhteiskunnalle kuin yksilöillekin.

Yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskuksen uusi datasivusto¹ tunnistaa Suomessa 2 500 yhteiskunnallista yritystä, joissa on yhteensä 61 000 työpaikkaa. Vaikka esimerkiksi osuuskuntien osalta suomalainen yhteiskunta on ollut edelläkävijä, Suomessa on edelleen merkittävää käyttämätöntä potentiaalia yhteiskunnallisten yritysten kyvyssä työllistää. Belgiassa, jossa on noin kaksi kertaa enemmän asukkaita kuin Suomessa, noin 570 000 henkilöä työskentelee yhteiskunnallisissa yrityksissä. Näitä yrityksiä on Belgiassa noin 18 000.²

Yhteiskunnallisten yritysten kyky tuottaa ja jakaa hyvää liiketoiminnan keinoin on keskeinen kiinnostuksen kohde niin kotimaisessa keskustelussa kuin Euroopan unionissakin. EU-tasolla yhteisötalous edustaa noin 2,8 miljoonaa organisaatiota, yli 13,6 miljoonaa työpaikkaa ja yli 6 %:a työvoimasta.³ Yhteisötalous on yksi Euroopan unionin teollisuusstrategian 14 teollisesta ekosysteemistä. Euroopan unionin lisäksi kansainvälinen työjärjestö ILO, OECD ja Maailman talousfoorumi ovat kaikki halunneet edistää sellaista yritystoimintaa, jolla on tärkeä rooli merkittävien yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisussa.

Arvo- ja missiolähtöisyys tarjoaakin yhteiskunnallisille yrityksille tilaisuuden tarttua tämän kehityssuunnan tarjoamiin uusiin mahdollisuuksiin. Ne uudistavat taloutta ja lisäävät hyvinvointia tavoilla, jotka eivät lisää julkisia menoja tai vaadi lisärahoitusta nykytasoon verrattuna. Suuntaamalla uudelleen nyt työvoimapalveluiden ylläpitoon käytettäviä resursseja voimme maksaa ihmisille työstä työttömyyden sijaan. Työpaikka, myös tuettu sellainen, on monelle ensimmäinen askel integroitumisessa yhteiskuntaan merkityksellisellä ja omaehtoisella tavalla.

Eri arvioiden mukaan noin 50 000 ihmistä käyttää erilaisia työllistymiseen liittyviä palveluita joka päivä. Samaan aikaan 70 000–200 000 kuntoutus- ja eläkejärjestelmän piirissä olevaa ihmistä haluaisi tehdä töitä.

¹ <https://yyo.fi/data/>

² Nyssens, M. & Huybrechts, B. (2020). Social enterprises and their ecosystems in Europe. Updated country report: Belgium. Publications Office of the European Union. Euroopan komissio. <https://europa.eu/Qq64ny>

³ EESC 2017: <https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/qe-04-17-875-en-n.pdf>

Tarvitsemme työpaikkoja sekä uusia tapoja työllistää ja nähdä työkyky

Osatyökykyisten ja muiden työllistymiseen tukea tarvitsevien ihmisten joukko on merkittävässä roolissa yhteiskuntamme tavoittellessa 80 prosentin työllisyysastetta sekä kestäviä ratkaisuja työttömyyteen ja työvoimapulaan.

Tarvitsemme uusia työpaikkoja ja uusia tekijöitä, mutta myös tavoitteellista ja koordinoitua tukea, ohjausta, koulutusta, jatkuvaa oppimista sekä työtehtävien mukauttamista. Näin luomme työtä, joka kasvattaa kyvykkyyksiä, lisää osallisuutta ja on sekä yksilölle että yhteiskunnalle työttömyyttä kannattavampaa.

Samalla muutamme rakenteita ja käytännön asenteita työtä ja työkykyä kohtaan. Yksilön työkyky ei ole joko-tai, täydellinen tai olematon. Työkyky vaihtelee, ja siihen vaikuttavat lukuisat tekijät. Myös osatyökyky on työkykyä. Kun työn vaatimukset sovitetaan yksilöllisiin voimavaroihin, työkykyä pidetään yllä ja kehitetään ihmislähtöisesti. Rakenteiden lisäksi myös arjen asenteissa on korjattavaa. Yhteiskuntana meidän ei tule arvostaa vain saavuttamatonta ihannetyöntekijää, vaan kohdata jokainen siinä tilanteessa, jossa hän yksilönä on.

Positiivista vaikuttavuutta priorisoivat organisaatiot ovat tämän muutoksen edistäjiä. Kaikki yhteiskunnalliset yritykset luovat työtä, mutta erityisessä roolissa ovat työhön integroivat yhteiskunnalliset yritykset. Ne tukevat heikossa työmarkkina-asemassa olevien ja tukea tarvitsevien, työn ulkopuolella olevien, ihmisten työllistymistä esimerkiksi osaamista kehittämällä, tuetulla työllä tai valmentamisella.⁴ Tässä yhteiskunnalliset yritykset tarjoavat uuden tarjontalähtöisen mahdollisuuden viedä eteenpäin markkinaa, joka työllistää kattavasti ja näkee työkykyä kaikissa.

⁴ Engl., work integration social enterprise, WISE. Esim.

<https://yyo.fi/ajankohtaista/tyohon-integroiva-yhteiskunnallinen-yritys-mita-ihmetta/>

Työpaikkoja yhteiskunnallisen muutoksen ytimeen

Suomi on muutoksessa. Väestön ikääntymisen, kaupungistuminen, kansainvälistyminen, digitalisaatio ja kestävyyskriisi luovat yhteiskunnalle sekä haasteita että mahdollisuuksia. Yhteiskunnalliset yritykset osallistuvat muutokseen uusilla innovaatioilla, teoilla ja tekijöillä. Muutoksen ytimessä on neljä kriittistä, työpaikkoja tarjoavaa ja työntekijöitä tarvitsevaa aluetta: sosiaali- ja terveysala, kiertotalous ja uudelleenkäyttö, uusia palveluja vaativa monipaikkainen Suomi sekä digivihreä siirtymä.

Kaikki nämä alat kasvavat – ja niillä toimii jo nyt merkittävä määrä yhteiskunnallisia yrityksiä. Sosiaali- ja terveyspalvelut sekä uudelleenkäyttö ovat aloja, joilla yhteiskunnallisilla yrityksillä on vakiintunein asema sekä erityispiirteidensä ja olemassa olevan markkinan kautta määrällisesti merkittävä työllistämispotentiaali. Nopeaa kasvua voidaan kuitenkin saavuttaa myös näiden alojen ulkopuolella.

Uusia tekijöitä ja ratkaisuja: Sosiaali- ja terveysala – erityisesti hoiva

Koko sote-ala kärsii resurssipulasta, ja ikääntyvässä yhteiskunnassa palveluiden tarve kasvaa. Alan uusien tekijöiden tarpeeksi arvioidaan noin 200 000 henkilötyövuotta vuoteen 2035 mennessä.⁵ Sote-ala on jo nyt yksi suurimmista sek-

toreista, jolla yhteiskunnallisia yrityksiä toimii – alalla on tällä hetkellä noin 900 yritystä.

Toimialalla on vahvoja näyttöjä yhteiskunnallisten yritysten luomista sosiaalisista innovaatioista ja olemassa olevia toimintatapoja uudistavista käytännöistä. Esimerkiksi hollantilainen Buurtzorg-malli on uudistanut vanhusten hoivaa sekä asiakas- että työntekijäkeskeisemmäksi luoden samaan aikaan kustannussäästöjä.⁶ Se on parantanut alan pito- ja vetovoimaa kasvattamalla työntekijöiden omaa toimijuutta, mahdollisuutta vaikuttaa omaa työnkuvaan ja ajankäyttöön sekä kokemusta työn merkityksellisyydestä ja vaikuttavuudesta.

Uusia työpaikkoja: Kiertotalous ja uudelleenkäyttö

Sitra ennakoi kiertotalouden piiriin syntyvän 75 000 työpaikkaa lähivuosien aikana.⁷ Pelkästään materiaalien uudelleenkäytössä on kymmenien tuhansien henkilötyövuosien potentiaali. Korjaaminen, tekstiilien uudelleenkäyttö sekä mineraaliniukkuus edellyttävät ihmistyön lisäämistä, jota automatisaatio ja robotisaatio eivät pysty korvaamaan. Yhteiskunnalliset yritykset ovat jo etenkin uudelleenkäytön pioneereja – niin vaikuttavuudessa kuin välityömarkkinoiden kautta tapahtuvan työllistämisen osalta.

⁵ Tevameri Terhi (2021). Katsaus sote-alan työvoimaan. Toimintaympäristön ajankohtaisten muutosten ja pidemmän aikavälin tarkastelua. TEM toimialaraportteja 2021:2

⁶ Esim. Buurtzorg: revolutionising home care in the Netherlands (2018). Centre for Public Impact. <https://www.centreforpublicimpact.org/case-study/buurtzorg-revolutionising-home-care-netherlands>

⁷ Sitra (2016). Kierrolla kärkeen. Suomen tiekartta kiertotalouteen 2016–2025. Sitran selvityksiä 117, Sitra.

Uusia palveluja: Monipaikkainen Suomi

Etenkin maaseudun pienten kuntien ja kaupunkien on tärkeä tunnistaa roolinsa palveluja tuottavien yhteiskunnallisten yritysten kumppanina siellä, minne perinteinen julkinen sektori tai yritystoiminta eivät ylety. Yhteisölähtöiset yhteiskunnalliset yritykset ovat väylä erilaisten palveluiden vertaistuotannolle. Samalla ne vahvistavat paikallista toimijuutta, taloutta ja kykyä vaikuttaa positiivisesti tulevaisuuteen sekä hyödyntävät nousevaa monipaikkaisuutta. Eritoten pienillä paikkakunnilla näillä yhteiskunnallisilla yrityksillä on kokoaan suurempi merkitys, mutta ne vastaavat paikallisiin palvelutarpeisiin myös esimerkiksi kaupunginosatasolla. OECD:n mukaan yhteiskunnallisen yrittäjyyden ja alueiden kehityksen välillä huomattiin olevan selkeä toisiaan ruokkiva vaikutus.⁸ Samoin Euroopan komissio painottaa yhteisötalouden ja yhteiskunnallisen yrittäjyyden merkitystä maaseutalueiden elinvoiman vahvistamisessa.⁹

Osallisuutta vahvistava digivihreä siirtymä

Digivihreä Suomi ei synny tai siirry itsestään. Riskinä on, että moni jää siirtymän ulkopuolelle. Yhteiskunnalliset yritykset kehittävät kaikkien kansalaisten digivalmiuksia arjen tuen kautta, mutta myös korkeampaa jalostusastetta ja vaativampaa osaamista edustavien yritysten kautta. Laadukas, innovatiivinen toiminta yhdistettynä missiolähtöisyyteen voi luoda yllättäviä

menestystarinoita. Esimerkiksi tanskalaislähtöinen, globaalisti toimiva Specialisterne loi uuden tavan työllistää autismikirjon ihmisiä vaativiin asiantuntijatoihin muun muassa datan ja tietotekniikan pariin. Arvioiden mukaan työpaikkoja oli vuoteen 2019 mennessä syntynyt 10 000.¹⁰ Suomella ei ole varaa jättää ketään yhteiskunnallisen muutoksen toimijuuden ulkopuolelle.

Vaikuttavuutta aikaansaavia yrityksiä ja laadukkaita työpaikkoja

Yhtä tärkeää kuin uusien työpaikkojen synty on se, minkälaisia nämä työpaikat työntekijöilleen ovat.

Arvo- ja missiolähtöisiin yhteiskunnallisiin yrityksiin liittyvä avoimuus, vahva osallisuus ja demokratia toistuvat myös kansainvälisissä selvityksissä, jossa yhteiskunnallisia haasteita ratkovien yritysten toiminnan vaikuttavuutta ja tehokkuutta arvioidaan. Merkittäviä yhteiskunnallisia haasteita ratkovien yritysten kyky saada tuloksia on riippuvainen kolmesta piirte-

⁸ OECD (2020). Regional Strategies for the Social Economy: Examples from France, Spain, Sweden and Poland, OECD Local Economic and Employment Development (LEED) Papers, No. 2020/03, OECD:n julkaisuja. <https://doi.org/10.1787/76995b39-en>.

⁹ Euroopan komissio (2021). EU:n pitkän aikavälin maaseutuvisio – Vahvat, verkottuneet, selviytymiskykyiset ja vauraat maaseutalueet. COM/2021/345. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/ALL/?uri=CELEX:52021DC0345> sekä Euroopan komissio (2021). Ihmisten hyväksi toimivan talouden rakentaminen: yhteisötalouden toimintasuunnitelma. COM(2021) 778. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0778>

¹⁰ Sonne, Thorkil (2019). Why people with disabilities are your company's untapped resource. Articles of the World Economic Forum Annual Meeting. <https://www.weforum.org/agenda/2019/01/people-with-disabilities-autism-in-employment-thorkil-sonne/>

tä, jotka määrittelevät kulttuuria, johtamista ja työntekoa. Näitä yhteiskunnallisia haasteita voivat olla ilmastonmuutoksen torjunta, köyhyys ja työttömyys.

Moniäänisyys yhdistää vaikuttavuutta aikaansaavia organisaatioita. Ne ovat yhteisöjä, joissa työntekijät kokevat saavansa äänensä kuuluviin. Äänensä kuuluviin saaminen on osa laajempaa osallisuutta ja mahdollisuutta systemaattisesti ja pitkäjänteisesti vaikuttaa omaan työnkuvaan ja työtehtäviin. Aikaansaavissa organisaatiois-

sa kyky vaikuttaa omaan työhön kääntyy myös mahdollisuudeksi kokeilla, tehdä ja oppia itenäisesti ja yhdessä niin, että päätäntävaltaa on hajautettu sinne missä varsinainen työkin tehdään.¹¹

Kaikki edellä mainitut työnteon piirteet ovat yhteiskunnallisen yritystoiminnan ytimessä. Yhteiskunnalliset yritykset rakentavat kestävämpää työelämää, jossa jaksetaan pidempään ja voidaan paremmin.

Julkiset hankinnat vauhdittamaan positiivisia vaikutuksia ja sosiaalisia sekä ekologisia innovaatioita

Julkinen sektori tekee hankintoja 47 miljardilla eurolla vuodessa. Vaikka on tärkeää, että tämä yhteinen raha käytetään kustannustehokkaasti, kapea ymmärrys hinnan ja laadun suhteesta estää päättäjiä näkemästä kokonaisvaikutuksia. Kuinka monta ihmistä hankinta työllistää? Pääsisikö sen kautta työhön henkilö, joka on nyt työmarkkinoiden ulkopuolella? Tuottaako hankinta hyvin- vai pahoinvointia ympärilleen? Vahvistaako hankinta vanhaa, vai antaako se mahdollisuuden luoda uutta?

Ostajan vastuulla on tavoitteellisesti ohjata yritysten toimintaa niin, että sen vaikutukset ovat positiivisia. Kääntäen: hyvää luovan yritystoiminnan on mahdollista kasvaa vain, jos vaikuttavuuteen näkyvästi kannustetaan ja siitä palkitaan. On ensiarvoisen tärkeää ottaa positiivisten vaikutusten tuottaminen keskiöön jo hankintoja suunniteltaessa.

Sekä julkisen sektorin että yhteiskunnallisten yritysten intressi on kehittää hankintoja siten, että niissä painotetaan vaikuttavuutta ja toi-

¹¹ Ferraro, F., Etzion, D., & Gehman, J. (2015). Tackling Grand Challenges Pragmatically: Robust Action Revisited. *Organization Studies*, 36(3), 363–390. <https://doi.org/10.1177/0170840614563742>

minnan positiivisia vaikutuksia – sosiaalisen ja ekologisen hyödyn tuottamista. Näitä vaikutuksia voivat olla esimerkiksi työllisyys ja ympäristökestävyys. Tässä julkisen vallan on toimittava siten, että syntyvä kysyntä myönteistä vaikutavuutta luoville toimijoille on vahva, elinvoimainen ja taloudellisesti kestävällä pohjalla. Kyseessä ei ole avustusten uusjako vaan positiivisten vaikutusten markkinan luominen, jolla kaikki yritykset – yhteiskunnalliset ja perinteiset – voivat toimia.

Yhteiskunnalliset yritykset ovat vahvasti luomassa uusia sosiaalisia ja ekologisia innovaatioita, jotka lisäävät hyvinvointia parantamalla julkisten hankintojen vaikuttavuutta ja kestävyttä sekä edistävät uusia toimintamalleja ja ratkaisuja. Osaava, innovaatioita painottava julkinen hankinta on merkittävä mahdollisuus yhteiskunnallisille yrityksille ja niiden palvelujen skaalaukselle.

Valtioneuvoston kanslian tuottamassa kansallisessa hankintastrategiassa painotetaan hankintaosaamisen kasvattamista, julkisten toimijoiden hankintastrategioiden laatimista ja vaikuttavuusperusteisten hankintojen lisäämistä. Nämä ovat erinomaisia aloitteita, ja niiden nopean toimeenpanon tulee olla kuntien ja hyvinvointialueiden toteuttamisen kärkiprioriteetteja. Hankintojen työllistävyydelle täytyy asettaa konkreettisia ja riittävän suuria tavoitteita. Varattujen hankintojen suhteen tarvitaan lisää pilotteja, mutta ennen kaikkea määrätietoista työtä niihin liittyvän osaamisen kasvattamiseksi.

Eri julkishallinnon osa-alueiden välisen osaoptimoinnin välttäminen on olennaisessa roolissa: hankinnoissa tulee arvioida yhteiskunnallisia kokonaiskustannuksia. Esimerkiksi asteittain jo yleistyvän SROI-menetelmän (Social Return on Investment, pääoman sosiaalinen tuotto) käyttöönotto antaa tähän keinoja.¹²

Vaikuttavuus ja työllistäminen rahoituksen kriteeriksi

Yhteiskunnalliset yritykset ovat avainasemassa erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden työllistämässä, elinikäisen oppimisen tukemisessa ja osaamisen kehittämisessä. Työllistämistoinnissa ne käyttävät monia keinoja, kuten työkokeiluja tai tuettuja työn muotoja, uraohjausta tai uudelleen koulutusta. Pitkäänkin jatkuva työllistymisen tuki on yhteiskunnalle aina edullisempaa kuin työttömyys.

Esimerkiksi Valo-valmennusmallissa osallistujat suorittavat ammatillisen koulutuksen osia tai koko tutkinnon osallistuessaan työllistymistä edistäviin palveluihin tai työskennellessään välityömarkkinoilla. Ohjaus ja työtehtävät tulevat yritykseltä, oppilaitos vastaa osaamisen arvioinnista. Lopputuloksena yritykset saavat osaavaa ja pätevää henkilöstöä joustavasti – ja yhteiskunta käyttää rahaa työpaikkoihin, ei työttömyyteen.¹³

Vaikka yhteiskunnallisten yritysten tuottamista sosiaalisista innovaatioista ja yhteiskunnallisesta hyödyistä nauttii koko yhteiskunta, rakenteensa vuoksi ne ovat kuitenkin usein alakynnessä rahoitusmarkkinoilla. Se tekee toiminnan kasvattamisesta ja osaajien palkkaamisesta vaikeaa, eivätkä ne aina pääse hyödyntämään kaikkein mielekkäimpiä rahoitusinstrumentteja. Esimerkiksi merkittävä osa Business Finlandin ja ELY-keskusten kaltaisten tahojen myöntämästä yritysrahoituksesta ei tällä hetkellä ole saatavilla kaikille yritysmuodoille.

Avoimuuden lisäksi yleisiä rahoitusohjelmia ja myöntökriteereitä tulee kehittää työllistävien sosiaalisten innovaatioiden kehittämistä tukevaan suuntaan esimerkiksi pilotoimalla hakua, jossa huomioidaan erityisesti hakijatahon tuottamat positiiviset yhteiskunnalliset vaikutukset.

Muutos etenee porkkanoilla, ei kepeillä – konkreettiset askeleet uusiin hyviin työpaikkoihin

Työmarkkinoiden rakenteiden täytyy palkita yritystä työllistämistä, yksilöä työllistymisestä ja koko yhteiskuntaa hyvistä työpaikoista, ei työttömyyden ylläpidosta. Parhaat tulokset saadaan kannustamalla, ei rankaisemalla.

Kynnystä työn vastaanottamiseen tulee madaltaa ja vähentää työn vastaanottamisen liittyviä taloudellisia riskejä. Työtuloa mahdollisesti täydentävien tukien tulisi olla ennakoitavia ja oikea-aikaisia. Velkaantumisen ja ulosoton vaikutusta työn vastaanottamisen kannattavuudelle tulee vähentää. Tätä voidaan edistää esimerkiksi ulosoton suojaosuutta kasvattamalla, helpottamalla ulosoton vapaakuukausien saamista ja työllistymisen yhteydessä ulosoton lykkäyksen laajentamisella. Näillä toimilla varmistetaan myös, ettei henkilön työkyvyn mukainen työllistyminen uhkaa saatavia etuuksia, jos työllistyminen syystä tai toisesta päättyy.

Yhteiskunnalliset yritykset voivat luoda työtä 100 000 ihmiselle, uudistaa yhteiskuntaa työpaikkojen kautta sekä tuoda uusia palveluita ja innovaatioita sosiaali- ja terveystalouteen, kiertotalouteen ja uudelleenkäyttöön sekä monipaikkaisuuden mahdollistamiseen ja digivihreän siirtymän edistämiseen. Vastuu tämän vaikuttavuuteen perustuvan markkinan läpimurrosta on ennen kaikkea yhteiskunnallisilla yrityksillä itsellään – mutta ostoista ja hankinnoista päättävillä on valtaa antaa tämän markkinan synnylle vauhdittava sysäys. Erityisesti tämä koskee julkisia hankintoja, joiden tulee nostaa todennettu positiivinen yhteiskunta-vaikutus tavoitteelliseksi kriteeriksi laadun ja hinnan rinnalle.

¹² Lindgaard, M., Thorgaard, P. & Wiene, M. (2015). Is it worth it? How to measure social return on investment. Deloitte. <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/gx-is-it-worth-it.pdf>

¹³ Opinnollistamisesta ja Valo-valmennusmallista esim.: Owl Group (2022). Opinnollistamisen mahdollisuudet työllisyyspalveluissa. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu. 26-27. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164462/TEM_2022_61.pdf?sequence=1&isAllowed=y

KIRJOITTAJAT

Kimmo Kumlander, *toimitusjohtaja, Silta-Valmennusyhdistys ry*
Jukka Lindberg, *kehittämispäällikkö, Vates-säätiö sr*
Petteri Lillberg, *Demos Helsinki*
Jussi Nuortimo, *Demos Helsinki*

Yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskus palvelee yhteiskunnallista yritystoimintaa koko Suomessa. Verkostomaisesti toimivaa osaamiskeskusta koordinoi ARVO ry. Verkoston muut jäsenet ovat Diakonia-ammattikorkeakoulu, Kuntoutussäätiö, Osuustoimintakeskus Pellervo, Silta-Valmennusyhdistys ja Vates-säätiö. Osaamiskeskus on osa Suomen hallituksen hyväksymää yhteiskunnallisten yritysten strategiaa sekä Työkyohjelmaa. Sen toimintaa ohjaa ja rahoittaa työ- ja elinkeinoministeriö.

Lue lisää: yyo.fi.

YHTEISKUNNALLISTEN
YRITYSTEN
OSAAMISKESKUS